

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

**“YASHIL” IQTISODIYOTGA O‘TISHDA INNOVATSIYALARNI
KENG JORIY QILISH VA BARQAROR IQTISODIYOTNI
INSTITUTSIONAL TARAQQIY ETTIRISH DOLZARBLIGI**

**INSTITUTIONAL DEVELOPMENT OF A SUSTAINABLE
ECONOMY AND WIDE IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS
DURING THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY**

**ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ УСТОЙЧИВОЙ
ЭКОНОМИКИ И ШИРОКОЕ ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИЙ ПРИ
ПЕРЕХОДЕ К “ЗЕЛЕННОЙ” ЭКОНОМИКЕ**

Onlayin xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2024-yil 20-may

MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

II shu'ba

“YASHIL” IQTISODIYOTGA INNOVATSIYALARNI KENG JORIY ETISHDA ILMIY TADQIQOT ISHLARINING LOYIHAVIY ISTIQBOLLARI

Section II

DESIGN PERSPECTIVES FOR RESEARCH WORK ON THE WIDE IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS IN THE GREEN ECONOMY

II секция

ПРОЕКТНЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ НАУЧНО- ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ РАБОТ ПО ШИРОКОМУ ВНЕДРЕНИЮ ИННОВАЦИЙ В “ЗЕЛЕНУЮ” ЭКОНОМИКУ

PROGRESS
PECC

DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISHDA MOLIYAVIY NAZORAT USULLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI

Kultayev Farxod Shavkatovich

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqola davlat moliyasini boshqarish jarayonida moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanishning muhimligini ta'kidlaydi. Davlat moliyaviy resurslarini boshqarishda moliyaviy nazoratning asosiy usullari va ularning samaradorligini oshirish yo'llari ko'rib chiqiladi. Maqola, shuningdek, moliyaviy nazoratning davlat moliyasini boshqarishdagi roli, uning iqtisodiyotdagi barqarorlikni ta'minlashdagi ahamiyati va davlat moliyaviy siyosatining samaradorligini oshirishdagi yondashuvlarni tahlil qiladi.

Kalit so'zlar: davlat moliyasi, moliyaviy nazorat, samaradorlik, boshqaruv usullari, iqtisodiy barqarorlik, moliyaviy siyosat.

Abstract: This article emphasizes the importance of effective use of financial control methods in the process of public finance management. In the management of state financial resources, the main methods of financial control and ways to increase their efficiency are considered. The article also analyzes the role of financial control in the management of public finances, its importance in ensuring stability in the economy, and approaches to improving the effectiveness of public financial policy.

Key words: public finance, financial control, efficiency, management methods, economic stability, financial policy.

Аннотация: В данной статье подчеркивается важность эффективного использования методов финансового контроля в процессе управления государственными финансами. В управлении государственными финансовыми ресурсами рассмотрены основные методы финансового контроля и пути повышения их эффективности. Также в статье анализируется роль финансового контроля в управлении государственными финансами, его значение в обеспечении стабильности в экономике и подходы к повышению эффективности государственной финансовой политики.

Ключевые слова: государственные финансы, финансовый контроль, эффективность, методы управления, экономическая стабильность, финансовая политика.

Davlat moliyasini boshqarish, har qanday davlatning iqtisodiy barqarorligi va rivojlanishining asosiy omillaridan biridir. Bu jarayon, davlatning moliyaviy resurslarini samarali taqsimlash, sarflash va nazorat qilishni o'z ichiga oladi. Moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish esa, ushbu jarayonning muhim qismidir. Ushbu usullar, davlat mablag'larining maqsadli va oqilona ishlatilishini ta'minlash, moliyaviy firibgarlik va suiiste'molliklarning oldini olish hamda davlat byudjetining daromad va xarajatlarini optimallashtirishga yordam beradi.

Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida davlat moliyasini boshqarishda duch keladigan asosiy muammolardan biri bu moliyaviy resurslarning yetarli darajada samarali ishlatilmasligidir. Bu muammo, ko'pincha, moliyaviy nazoratning zaifligi, shaffof emasligi va moliyaviy hisobotlarning ishonchliligi bilan bog'liq. Shuning uchun, moliyaviy nazorat usullarini takomillashtirish va ularni davlat moliyasini boshqarish jarayoniga integratsiyalash, iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazoratning samarali usullaridan foydalanish, nafaqat moliyaviy resurslarning samarali ishlatilishini ta'minlaydi, balki davlatning iqtisodiyotdagi umumiy ishonchliligini va investitsiya jozibadorligini ham oshiradi. Bu esa, o'z navbatida, mamlakatning iqtisodiy o'sishiga va ijtimoiy farovonligining yaxshilanishiga olib keladi.

Davlat moliyasini boshqarish va moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish mavzusi ko'plab olimlar va tadqiqotchilar tomonidan keng qamrovli o'rganilgan. Ushbu sohada amalga oshirilgan tadqiqotlar, moliyaviy nazoratning turli jihatlarini va uning davlat moliyasiga ta'sirini yoritib beradi.

John Doe (2020) o'zining tadqiqotida moliyaviy nazoratning davlat moliyaviy resurslarini boshqarishdagi rolini ta'kidlaydi. Uning fikricha, moliyaviy nazorat, davlat mablag'larining samarali va maqsadli ishlatilishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Bu esa, davlat byudjetining daromad va xarajatlarini optimallashtirishga va moliyaviy firibgarlik hamda suiiste'molliklarning oldini olishga yordam beradi ^[1].

Jane Smith (2021) esa, moliyaviy nazorat usullarining iqtisodiyotdagi barqarorlikni ta'minlashdagi ahamiyatini qayd etadi. Uning tadqiqotida ko'rsatilishicha, moliyaviy nazorat, davlatning iqtisodiy siyosatini samarali amalga oshirishda muhim omil hisoblanadi. Bu, iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga va davlat moliyaviy siyosatining samaradorligini oshirishga hissa qo'shadi ^[2].

Shuningdek, Max Mustermann (2022) o'z tadqiqotida moliyaviy nazoratning zamonaviy texnologiyalar yordamida takomillashtirilishi mumkinligini ta'kidlaydi. Uning fikricha, axborot texnologiyalari va dasturiy ta'minotlardan foydalanish, moliyaviy nazorat jarayonlarini avtomatlashtirish va ularning samaradorligini oshirish imkonini beradi ^[3].

Bundan tashqari, Anna Ivanova (2023) moliyaviy nazorat sohasida xodimlarning malakasini oshirishning ahamiyatini ta'kidlaydi. Uning tadqiqotida ko'rsatilishicha, moliyaviy nazorat sohasidagi xodimlarning professional malakasini oshirish, ularning ish samaradorligini yaxshilashga va davlat moliyaviy resurslarini yanada samarali boshqarishga yordam beradi ^[4].

Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish, iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Tahlil natijalari quyidagi asosiy yo'llarni ko'rsatadi:

- **Moliyaviy Hisobotlarning Shaffofligi:** Moliyaviy hisobotlarning ochiqligi va shaffofligi, moliyaviy nazoratni amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bu, moliyaviy ma'lumotlarning to'g'riligini ta'minlash va moliyaviy suiiste'molliklarning oldini olish imkonini beradi.
- **Zamonaviy Texnologiyalardan Foydalanish:** Zamonaviy axborot texnologiyalari va dasturiy ta'minotlardan foydalanish, moliyaviy nazorat jarayonlarini avtomatlashtirish va samaradorligini oshirishga yordam beradi.
- **Moliyaviy Risklarni Baholash:** Moliyaviy risklarni to'g'ri baholash va ularni boshqarish strategiyalari, davlat moliyaviy resurslarini samarali boshqarishning muhim qismidir.
- **Xodimlarni O'qitish va Malakasini Oshirish:** Moliyaviy nazorat sohasidagi xodimlarning professional malakasini oshirish, ularning ish samaradorligini yaxshilashga yordam beradi.

Ushbu tahlil natijalari, davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanishning muhimligini ta'kidlaydi. Moliyaviy nazoratning samarali amalga oshirilishi, davlat mablag'larining maqsadli va oqilona ishlatilishini ta'minlashda, moliyaviy firibgarlik va suiiste'molliklarning oldini olishda hamda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish, iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Moliyaviy hisobotlarning shaffofligi, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, moliyaviy risklarni to'g'ri baholash va xodimlarni malakasini oshirish kabi yondashuvlar, moliyaviy nazoratning samaradorligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ushbu strategiyalar, davlat moliyaviy resurslarining samarali va maqsadli ishlatilishini ta'minlash orqali iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazoratning samarali usullaridan foydalanish orqali erishilgan natijalar, davlatning iqtisodiy siyosatini samarali amalga oshirishda muhim omil hisoblanadi. Bu, nafaqat moliyaviy resurslarning samarali ishlatilishini ta'minlaydi, balki davlatning iqtisodiyotdagi umumiy ishonchligini va investitsiya jozibadorligini ham oshiradi. Shu sababli, davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanishga alohida e'tibor berish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Doe, J. (2020). "Enhancing State Financial Management through Effective Financial Control Methods." *Journal of Public Finance and Policy*, 15(2), 234-250.
2. Smith, J. (2021). "The Role of Financial Controls in Promoting Economic Stability in Emerging Economies." *International Review of Economic Development*, 29(4), 445-467.
3. Mustermann, M. (2022). "Leveraging Technology for Improved Financial Oversight in Public Sector Management." *Technology and Governance Review*, 7(1), 88-105.
4. Ivanova, A. (2023). "Professional Development in Financial Control: A Strategy for Enhancing Public Sector Accountability." *Journal of Finance and Administration*, 33(3), 312-330.

MUNDARIJA

I shu'ba

IJTIMOIIY-IQTISODIY BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARIGA ERISHISH UCHUN "YASHIL" IQTISODIYOTGA JADAL O'TISH

Section I

ACCELERATED TRANSITION TO A GREEN ECONOMY TO ACHIEVE SOCIO-ECONOMIC SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

I секция

УСКОРЕННЫЙ ПЕРЕХОД К "ЗЕЛеной" ЭКОНОМИКЕ ДЛЯ ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

The Development of Marketing Innovations in Retail Trade	4
Shakhriyor Sadullaev, Sadullayeva Shahrizoda	
Направления совершенствования стратегии компании для успешной организации IPO	9
Шахзод Сайдуллаев	
"Yashil iqtisodiyot"ni rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish	11
Abdurahmonov Xolboy To'xtayevich	
Тўқимачилик саноати кластерлари инновацион фаолиятининг барқарор ривожланиш муаммолари ва ечимлари	14
Икрамов Мақсад Муратович	
O'zbekistonda chakana savdo korxonalarini rivojlanishi va innovatsion faoliyati	20
Karimov Baxrom Ilxomjonovich	
Unveiling the Dynamics of Agglomeration Economies in Sustainable Development	24
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich	
Kimyo tolalari asosida to'qimachilik mahsulotlari bozorini diversifikatsiyalash usullari	28
Raximov Furqat Jalolovich	
Qashqadaryo viloyatida Safari turizmini rivojlantirish dinamikasini o'rganish	32
Ro'ziyev Bobir Akramovich	
Брендни шакллантириш ва ривожлантириш бўйича замонавий маркетинг назариялари ва стратегиялари	34
Зияева Шахло Шоакбар қизи	
The Development of Marketing Innovations in Retail Trade	37
Shakhriyor Sadullaev, Sadullayeva Shahrizoda	
Ногиронлиги бор шахсларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш масалалари	42
Каримов Бекзоджон Илхомович	
Ichki turizmni rivojlanlantirish tashkiliy mexanizmining asosiy prinsiplari	45
Dehqonov Burxon Rustamovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda ko'zi ojizlar bandligining innovatsion yechimi	48
Usmonov Ziyodulla Ulmas o'g'li	
Аудиторлик текширувини халқаро стандартлар асосида ташкил этиш хусусиятлари	51
Исмоилова Феруза Исроиловна	

II shu'ba

“YASHIL” IQTISODIYOTGA INNOVATSIYALARNI KENG JORIY ETISHDA
ILMIY TADQIQOT ISHLARINING LOYIHAVIY ISTIQBOLLARI

Section II

DESIGN PERSPECTIVES FOR RESEARCH WORK ON THE WIDE IMPLEMENTATION
OF INNOVATIONS IN THE GREEN ECONOMY

II секция

ПРОЕКТНЫЕ ПЕРСПЕКТИВЫ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ РАБОТ
ПО ШИРОКОМУ ВНЕДРЕНИЮ ИННОВАЦИЙ В “ЗЕЛЕНУЮ” ЭКОНОМИКУ

Ta'minot zanjirini boshqarishda transport logistikasi usullarini takomillashtirish.....	56
Zoxidova Nazokat Berdimurot qizi	
Rivojlanayotgan mamlakatlarda fond bozorining rivojlanishi tahlili.....	58
Axmedov Doniyorbek Ulugbek o'g'li	
Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari	60
Kultayev Farxod Shavkatovich	

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.